

SEKSUELE GEZONDHEID IN NEDERLAND 2017

Onder redactie van
Hanneke de Graaf
Ciel Wijsen

Rutgers

Hoofdstuk 7 Seksueel geweld en seksuele grensoverschrijding

Willy van Berlo & Denise Twisk

We spreken van seksueel geweld als iemand wordt gedwongen iets seksueels te doen wat die persoon niet wilde, of als iemand tegen de wil seksuele handelingen heeft verricht of toegestaan. Seksuele grensoverschrijding betreft een breder repertoire, waarmee ook ongewenst zoenen en seksuele aanrakingen worden bedoeld. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe vaak respondenten seksueel geweld en seksuele grensoverschrijding hebben meegemaakt, welke typen handelingen hierbij zijn te onderscheiden, welke pressiemethoden zijn gebruikt door de ander, kenmerken van slachtoffers en plegers, en de gevolgen voor het slachtoffer. Ten slotte gaan we in op pressiemethoden die respondenten zelf wel eens hebben toegepast om seks te kunnen hebben.

7.1 Ooit seksueel geweld meegemaakt

Aan alle respondenten is gevraagd 'Bent u wel eens gedwongen om seksuele dingen te doen die u niet wilde?'. Vier procent van de mannen en 19% van de vrouwen geeft bij deze vraag aan dat dit gebeurd is (Tabel 7.1.1). Deze vraag geeft geen inzicht in tot welke seksuele handeling iemand gedwongen is of welke vorm van dwang werd gebruikt.

Daarnaast is ook gevraagd of respondenten een zestal seksuele handelingen wel eens tegen hun wil hebben uitgevoerd of ondergaan. Het zijn vooral minder vergaande seksuele handelingen zoals zoenen en aanraken die personen tegen hun wil hebben meegemaakt (Tabel 7.1.1). Voor alle seksuele handelingen geldt dat meer vrouwen dan mannen die tegen de wil meemaken. Elf procent van de vrouwen heeft ooit geslachtsgemeenschap tegen haar wil gehad, tegenover 1% van de mannen. Wanneer orale en anale seks tegen de wil worden meegerekend, heeft 15% van de vrouwen en 3% van de mannen weleens penetratie tegen de wil meegemaakt.

Tabel 7.1.1 Ooit seksuele handelingen tegen de wil^a meegemaakt (%)

	Mannen	Vrouwen
	n=6920	n=10324
Zoenen tegen wil	10	28 [▲]
Aanraking van borst(en), billen of geslachtsdelen tegen wil	12	44 [▲]
Aftrekken of vingeren (manuele seks) tegen wil	3	11 [▲]
Geslachtsgemeenschap (penis in vagina) tegen wil	1	11 [▲]
Orale seks (seks met de mond) tegen wil	2	7 [▲]
Anale seks (penis in anus) tegen wil	1	4 [△]
Minstens één ervaring tegen de wil	19	53 [▲]
Minstens één keer gedwongen	4	19 [▲]

[▲]= hoger dan andere geslacht, minstens klein verschil; [△]= hoger dan andere geslacht, zeer klein verschil; In de tabel worden ongewogen aantallen en gewogen percentages gepresenteerd.

Aan mannen en vrouwen die manuele, orale, vaginale of anale seks tegen hun wil hebben meegemaakt is gevraagd of de ander een pressiemethode heeft toegepast en welke methode dat dan was (Tabel 7.1.2). De meeste personen zijn door de ander met woorden onder druk gezet. Ook boos worden en geweld gebruiken komen behoorlijk vaak voor. Deze beide pressiemethoden werden bij ongeveer een op de zeven mannen en een op de vier vrouwen gebruikt. Rond een kwart van zowel mannen als vrouwen noemt een andere vorm van pressie, bijvoorbeeld dat de ander bleef aandringen, bleef doorgaan, chanteerde of medelijden opwekte. Er is ook een deel die seks tegen de wil heeft meegemaakt waarbij de ander niets deed (dit was bij 27% van de mannen en 18% van de vrouwen het geval). Mogelijke verklaringen zijn dat de seks gebeurde zonder dat het slachtoffer de kans of de mogelijkheid had om zich te verzetten of te laten merken dat het tegen de wil was. Daarnaast is het bekend dat slachtoffers vaak niet durven of kunnen laten merken dat zij tegen hun wil seks hebben, bijvoorbeeld omdat ze verstijfd van angst zijn. Tenslotte is het ook nog mogelijk dat mensen ervoor kiezen hun eigen wil ondergeschikt te maken aan die van de ander, of van twee kwaden de minste kiezen (bijvoorbeeld iemand aftrekken om geen gemeenschap te hoeven hebben).

Tabel 7.1.2 Pressiemethoden uitgeoefend bij seks^a tegen wil (%)

	Mannen	Vrouwen
	n=237	n=1623
Met woorden onder druk zetten	39	45
Boos worden	14	27
Misbruik van mij maken toen ik alcohol of drugs had gebruikt	12	20
Dreigen met geweld	11	13
Geweld gebruiken	14	25
Iets anders	28	25
De ander deed niets	27	18

▲= hoger dan andere geslacht, minstens klein verschil; △= hoger dan andere geslacht, zeer klein verschil; ^aManuele, orale, vaginale en/of anale seks; In de tabel worden ongewogen aantallen en gewogen percentages gepresenteerd.

In de volgende paragrafen gaan we in op demografische kenmerken van de slachtoffers en kenmerken van de pleger. We onderscheiden daarbij seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld. Seksuele grensoverschrijding betekent in deze context elk ongewenst gedrag, dus gedwongen zijn om seksuele dingen te doen en/of een ervaring met een vorm van seksueel gedrag tegen de wil (van zoenen tot en met penetratie). Met seksueel geweld bedoelen we dat iemand gedwongen is tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met manuele seks of een vorm van penetratie tegen de wil.

7.2 Demografische kenmerken van de slachtoffers

Drieënvijftig procent van de vrouwen en 19% van de mannen heeft weleens seksuele grensoverschrijding meegemaakt (Tabel 7.2.1). Jongere vrouwen (tot 40 jaar) maakten iets vaker een vorm van seksuele grensoverschrijding mee dan 40-plussers, maar de verschillen zijn zeer klein. Voor vrouwen zijn de verschillen naar religieuze achtergrond en opleidingsniveau duidelijker. Niet-gelovige vrouwen zijn vaker slachtoffer van een vorm van seksuele grensoverschrijding dan vrouwen die geloven. Hoogopgeleide vrouwen maken significant vaker een vorm van seksuele grensoverschrijding mee en laagopgeleide vrouwen juist minder, afgezet tegen de totale groep. Er zijn geen verschillen wat betreft etnische achtergrond. Bij mannen zijn er geen verschillen bij de verschillende demografische factoren.

Kijken we alleen naar ervaringen met seksueel geweld, dus gedwongen worden tot seksuele handelingen en/of ervaringen met manuele seks en vormen van penetratie, dan heeft 22% van de vrouwen en 6% van de mannen dit weleens

meegemaakt. Alle verschillen naar demografische kenmerken bij vrouwen vallen weg. Het enige significante verschil is dat tussen mannen en vrouwen. Vrouwen zijn in het algemeen vaker slachtoffer dan mannen, zowel wat betreft seksuele grensoverschrijding als wat betreft seksueel geweld.

Tabel 7.2.1 Seksuele grensoverschrijding^a en seksueel geweld^b ondervonden naar demografische kenmerken (%)

	n	Seksuele grensoverschrijding		Seksueel geweld	
		Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
18-24 jaar	13150	22	57 [△]	4	20
24-39 jaar	1114	24	57 [△]	7	23
40-54 jaar	1286	18	51	7	24
55-69 jaar	1256	17	54 [▽]	6	24
70-80 jaar	430	17	39 [▽]	5	13
<hr/>					
Nederlands/westers	15600	19	54	6	22
Turks/Marokkaans	363	19	35	4	28
Surinaams/Antilliaans	531	16	55	7	26
Overig niet-westers	737	22	49	10	26
<hr/>					
Niet-gelovig	12164	21	58 [▲]	6	25
Beetje christelijk	2929	15	49 [▽]	4	19
Zeer christelijk	1367	16	45 [▽]	6	16
Islamitisch	466	27	24 [▽]	9	22
<hr/>					
Laagopgeleid	1093	14	42 [▽]	6	20
Midden opgeleid	1198	21	53	8	25
Hoogopgeleid	1505	20	61 [▲]	6	23
<hr/>					
Totaal	17236	19	53[▲]	6	22[▲]

▽/▲= lager/hoger dan in de totale groep, minstens klein verschil; ▽/△= lager/hoger dan in de totale groep, zeer klein verschil; ^aEr is sprake van seksuele grensoverschrijding als iemand is gedwongen tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met zoenen, aanraken, manuele, orale, vaginale of anale seks tegen de wil; ^bEr is sprake van seksueel geweld als iemand is gedwongen tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met manuele, orale, vaginale of anale seks tegen de wil; In de tabel worden ongewogen aantallen en gewogen percentages gepresenteerd.

Seks tegen de wil

Seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld*

inclusief
zoenen en
aanraken

53%

seksueel
geweld

22%

19%

6%

* Manuele, orale, vaginale of anale seks tegen de wil

Het prevalentiepercentage wordt nauwelijks hoger als de leeftijd stijgt; bij de vrouwen van 70 jaar en ouder is het zelfs beduidend lager. Dit lijkt erop te wijzen dat vrouwen tussen de 18 en 24 het vaakst slachtoffer worden en dat er in latere jaren nauwelijks negatieve ervaringen bijkomen. De lagere prevalentie onder 70-plussers zou kunnen betekenen dat seksueel geweld 50 jaar geleden minder vaak voorkwam. Het zou ook kunnen dat deze vrouwen seks tegen de wil binnen hun relatie vaker beschouwden als huwelijkse plicht, en het daardoor niet als zodanig erkennen. Daarnaast moet de oudere generatie over een lange periode terugdenken, waardoor ze minder ingrijpende ervaringen wellicht zijn vergeten.

7.3 Seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld bij kinderen en jongeren

Gevraagd naar de leeftijd waarop iemand voor de eerste keer seksuele grensoverschrijding meemaakte, zegt 5% van de vrouwen en 2% van de mannen dat ze jonger waren dan 12 jaar (Tabel 7.3.1). Veertien procent van de vrouwen en 4% van de mannen was jonger dan 16 jaar. Wat betreft seksueel geweld blijven de cijfers onder de 12 jaar gelijk: 5% van de vrouwen en 2% van de mannen heeft dit meegemaakt. Tien procent van de vrouwen en 3% van de mannen gaf aan dat ze jonger dan 16 waren toen ze gedwongen werden tot seksuele handelingen en/of manuele seks of penetratie tegen de wil meemaakten.

Tabel 7.3.1 Seksuele grensoverschrijding^a en seksueel geweld^b ondervonden door kinderen en jongeren (%)

	Grensoverschrijding		Seksueel geweld	
	Mannen n=6905	Vrouwen n=10294	Mannen n=6905	Vrouwen n=10294
Voor het 12 ^e jaar	2	5 [△]	2	5 [△]
Voor het 16 ^e jaar	4	14 [▲]	3	10 [▲]

▲= hoger dan andere geslacht, minstens klein verschil; △= hoger dan andere geslacht, zeer klein verschil; *De groep <12 jaar valt binnen de groep <16 jaar (iemand die voor zijn 12^e iets heeft meegemaakt heeft dat ook voor zijn 16^e meegemaakt); ^aEr is sprake van seksuele grensoverschrijding als iemand is gedwongen tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met zoenen, aanraken, manuele, orale, vaginale of anale seks tegen de wil; ^b Er is sprake van seksueel geweld als iemand is gedwongen tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met seks tegen de wil (manuele, orale, vaginale of anale seks); In de tabel worden ongewogen aantallen en gewogen percentages gepresenteerd.

7.4 Factoren die samenhangen met het meemaken van seksueel geweld

Een aantal factoren blijken samen te hangen met ervaringen met seksueel geweld. Naast een verband met sekse is er een verband met het hebben van een seksueel probleem, ervaringen met sexting (het maken en verzenden van seksueel getinte beelden van zichzelf) en negatieve jeugdervaringen (Tabel 7.4.1). Respondenten met een seksueel probleem, negatieve jeugdervaringen en ervaringen met sexting hebben vaker seksueel geweld meegemaakt. Personen met een betere psychische gezondheid en een (zeer) goede algemene gezondheid hebben minder vaak seksueel geweld ervaren. Het is op basis van dit onderzoek niet altijd te zeggen of deze factoren oorzaak of gevolg zijn.

Tabel 7.4.1 Factoren die samenhangen met het meemaken van seksueel geweld^a

	Bivariaat ^c		Multivariaat ^c	
	n=17.235		n=2232	
	OR ^d	95% BI	OR ^d	95% BI
Sekse (man)	0.23***	0.18-0.29	0.20***	0.14-0.28
Leeftijd	0.99	0.99-0.99	1.00	0.99-1.02
Opleidingsniveau (hoog)	0.85	0.70-1.03	0.95	0.69-1.31
Herkomst (Nederland)	0.70	0.49-1.00	1.06	0.51-2.18
Religie (niet-gelovig)	0.73***	0.60-0.90	0.73	0.50-1.05
Sexting door respondent zelf ^b	1.85***	1.44-2.37	1.81**	1.05-3.10
Seks onder invloed van alcohol/drugs	0.84	0.70-1.01	1.14	0.77-1.69
Negatieve jeugdervaring	1.30***	1.25-1.35	1.15***	1.08-1.23
Lichaamsbeeld	0.61***	0.52-0.71	0.84	0.63-1.11
Psychische gezondheid	0.49***	0.43-0.55	0.72***	0.56-0.91
(Zeer) goede algemene gezondheid	0.47***	0.38-0.59	0.54***	0.37-0.80
Seksueel probleem	2.54***	2.00-3.21	1.82***	1.23-2.70
R ²			0.24	

*** $p < .001$; ** $p < .01$; ^aEr is sprake van seksueel geweld als iemand is gedwongen tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met manuele, vaginale, orale of anale seks tegen de wil

^bNaaktfoto of -filmpje van zichzelf verstuurd of seksuele handeling(en) tijdens een videochat;

^cBivariaat wil zeggen dat elke factor afzonderlijk samenhangt met seksueel geweld, multivariaat wil zeggen dat gecontroleerd is voor alle andere factoren; ^dEen OR kleiner dan 1 wijst op een negatief verband, een OR groter dan 1 op een positief verband; In de tabel worden ongewogen aantallen gepresenteerd.

Behalve de vraag over misbruik maken van de respondent toen hij of zij alcohol of drugs had gebruikt, is ook gevraagd naar de rol van alcohol en drugs bij zowel slachtoffer als pleger. Dit is alleen gevraagd aan mensen die seksueel geweld

hebben meegemaakt. Negenentwintig procent van de personen die dit heeft meegemaakt geeft aan dat zij zelf en/of dat de ander alcohol of drugs had gebruikt (niet in tabel). Vrouwen (31%) gaven dit vaker aan dan mannen (23%).

7.5 Revictimisatie

Bijna een kwart (24%) van de mannen en 45% van de vrouwen die seksueel geweld hebben meegemaakt, hebben dit later nog een keer meegemaakt, ongeacht of dit dezelfde of een andere pleger was. Bij 12% van deze mannen en 20% van deze vrouwen was de pleger een ander dan de eerste keer.

7.6 Type pleger

Aan personen die seksueel geweld hebben meegemaakt is gevraagd hoe oud ze zelf waren en wie dit deed bij de eerste keer dat dit gebeurde. Daarbij maken we onderscheid tussen personen die dit als kind meemaakten (tot 12 jaar), personen die dit voor hun 16^e meemaakten en personen die 16 jaar of ouder waren toen ze dit voor het eerst meemaakten. Als eerste is er gekeken naar het leeftijdsverschil tussen slachtoffer en pleger. Dit is vooral relevant bij kinderen en jongeren. Voor zowel kinderen (tot 12 jaar) en kinderen en jongeren (tot 16 jaar) die seksueel geweld hebben meegemaakt was de pleger minstens even oud of ouder; bij geen van de slachtoffers was de pleger jonger (Tabel 7.6.1). De meeste plegers zijn mannen, hoewel bij een derde van de mannelijke slachtoffers boven de 16 de pleger een vrouw is. Ook zijn plegers meestal bekenden. Bij driekwart van de mannelijke slachtoffers en viervijfde van de vrouwelijke slachtoffers is de pleger een bekende, bij de jongere slachtoffers zijn deze percentages nog hoger. Bij kinderen en jongeren is de pleger vaak een familielid of bekende uit de omgeving. Wanneer seksueel geweld plaatsvindt na het 16^e jaar is de pleger bij vrouwen relatief vaak een (ex)partner. Een deel van de respondenten geeft aan dat 'iemand anders' de pleger was, hier wordt vaak een vakantie vriend(in), iemand bij het uitgaan of iemand met wie de respondent een date had genoemd.

Tabel 7.6.1 Kenmerken van de pleger naar leeftijd waarop eerste keer seksueel geweld[†] plaatsvond (%)

	Voor het 12 ^e jaar		Voor het 16 ^e jaar ^a		Met 16 jaar of ouder	
	Mannen n=81	Vrouwen n=289	Mannen n=140	Vrouwen (n=879)	Mannen n=171	Vrouwen n=1117
Minstens 5 jaar jonger	-	-	-	-	16 [▲]	2
2 tot 5 jaar jonger	-	-	-	-	16 [▲]	3
Ongeveer even oud	7	7	10	13	14	21 [▲]
2 tot 5 jaar ouder	20	11	21	26	10	35 [▲]
Minstens 5 jaar ouder	73	81	69	62	45	39
Een jongen of man	77	84	79	88 [▲]	62	94 [▲]
Een meisje of vrouw	11 [▲]	3	11 [▲]	2	33 [▲]	<1
Meerdere personen	12	13	10	11	5	6
Mijn (ex)partner	<1 [*]	1 [*]	<1	9 [▲]	13 [*]	44 [*]
Iemand met wie ik seks had, maar geen relatie	3 [*]	<1 [*]	3	2	15 [*]	12 [*]
Een goede vriend(in)	5 [*]	5 [*]	5	5	22 [*]	3 [*]
Een bekende (bv. iemand van school of uit de buurt)	43 [*]	22 [*]	41 [▲]	30	20 [*]	14 [*]
Een familielid (bv. (stief)vader of oom)	27 [*]	63 [*]	26	39 [▲]	2 [*]	4 [*]
Een onbekende	14 [*]	8 [*]	13	14	26 [*]	22 [*]
Iemand anders	9 [*]	1 [*]	11 [▲]	1	2 [*]	1 [*]

▲= hoger dan andere geslacht, minstens klein verschil; ^aEr is sprake van seksueel geweld als iemand is gedwongen tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met seks tegen de wil (manuele, orale, vaginale of anale seks); ^{*}Minstens een groepsgrootte te klein om verschillen te toetsen; ^bDe groep <12 jaar valt binnen de groep <16 jaar (iemand die voor zijn 12^e iets heeft meegemaakt heeft dat ook voor zijn 16^e meegemaakt); In de tabel worden ongewogen aantallen en gewogen percentages gepresenteerd.

7.7 Gevolgen van seksueel geweld, praten over en hulp bij de verwerking

Iets meer dan een op de drie mannen en een op de vier vrouwen die seksueel geweld hebben meegemaakt, heeft dit nooit aan iemand verteld (Tabel 7.7.1). Een op de vijf mannen en twee van de vijf vrouwen geven aan dat ze hulp hebben gekregen bij de verwerking. Als er hulp wordt gekregen, wordt dit verleend door vrienden, kennissen en familie of door hulpverleners. Een klein gedeelte, 4% van

de mannen en 11% van de vrouwen, heeft aangifte gedaan van hun ervaringen met seksueel geweld.

Tabel 7.7.1 Praten over seksueel geweld^a en hulp bij verwerking (%)

	Mannen	Vrouwen
	n=323	n=2020
Ervaring met seksueel geweld verteld	63	74 [▲]
Aangifte gedaan	4	11
Hulp gekregen	22	44 [▲]
Hulp gekregen bij verwerking	n=96	n=887
Van vrienden, kennissen of familie	55	54
Online (bijvoorbeeld een forum of facebookgroep)	<1	<1
Van een hulpverlener of arts	52	57

[▲]= hoger dan andere geslacht, minstens klein verschil; ^aEr is sprake van seksueel geweld als iemand is gedwongen tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met seks tegen de wil (manuele, vaginale, orale of anale seks); In de tabel worden ongewogen aantallen en gewogen percentages gepresenteerd.

Aan personen van 25 jaar en ouder die seksueel geweld hebben meegemaakt is gevraagd of zij hier gevolgen van hebben ondervonden (Tabel 7.7.2). Bijna de helft van de mannen en meer dan de helft van de vrouwen geeft aan dat ze klachten of problemen hebben als gevolg van de ervaring met seksueel geweld. Zowel bij mannen als vrouwen komen psychische klachten het meest voor: 29% van de mannen en 40% van de vrouwen ondervindt naar eigen zeggen psychische klachten als gevolg van seksueel geweld. Ook ondervindt ongeveer een op de vier personen seksuele problemen (22% van de mannen en 28% van de vrouwen). Een ander veel genoemd gevolg van seksueel geweld zijn relatieproblemen. Vijftien procent van de mannen en 24% van de vrouwen geeft aan relatieproblemen te hebben ondervonden door seksueel geweld. In de categorie 'anders' wordt door zowel vrouwen en mannen het vaakst genoemd dat het zelfvertrouwen/het zelfrespect is beschadigd. Daarnaast worden hier door vrouwen ook seksuele problemen genoemd, zoals geen behoefte hebben aan seks, moeite hebben met seks of zelfs een afkeer hiervan hebben. Een enkele man noemt nog alcoholisme en dat de ervaring het leven heeft bepaald.

Tabel 7.7.2 Gevolgen van seksueel geweld^a (%)

	Mannen	Vrouwen
	n=104	n=400
Lichamelijke klachten	9	11
Psychische klachten	29	40
Seksuele problemen	22	28
Problemen met (een deel van) mijn familie	10	13
Relatieproblemen	15	24
Problemen met werk of opleiding	10	8
Zwangerschap ^a	0	3 ^a
Anders	11 [▲]	3
Minstens één van bovenstaande gevolgen	47	56

▲= hoger dan andere geslacht, minstens klein verschil; ^aEr is sprake van seksueel geweld als iemand is gedwongen tot seksuele handelingen en/of ervaring heeft met seks tegen de wil (manuele, vaginale, orale of anale seks); ^aPercentage van vrouwen die geslachtsgemeenschap tegen de wil hebben meegemaakt; In de tabel worden ongewogen aantallen en gewogen percentages gepresenteerd.

7.8 Zelf iemand gedwongen of onder druk gezet

Zeven procent van de mannen en 2% van de vrouwen heeft naar eigen zeggen zelf weleens iemand gedwongen of onder druk gezet om seks te kunnen hebben (Tabel 7.8.1). Deze cijfers zijn veel lager dan op grond van de slachtoffercijfers verwacht kan worden. Respondenten geven blijkbaar niet snel toe dat ze over iemands grens zijn gegaan, ook niet als ze dat anoniem kunnen melden. Het zou ook kunnen dat plegers zelf niet het gevoel hebben dat ze iemand onder druk hebben gezet, terwijl de ander dat wel zo gevoeld heeft.

Tabel 7.8.1 Pressiemethoden die respondenten zelf hebben toegepast om seks te hebben (%)

	Mannen	Vrouwen
	n=6920	n=10328
Iemand met woorden onder druk gezet	3 [△]	1
Boos worden op iemand	3 [△]	1
Er misbruik van maken dat de ander alcohol of drugs had gebruikt	2	1
Dreigen met geweld	<1	<1
Geweld gebruiken	<1	<1
Zelf weleens iemand gedwongen of onder druk gezet	7 [▲]	2

▲= hoger dan andere geslacht, minstens klein verschil; △= hoger dan andere geslacht, zeer klein verschil; In de tabel worden ongewogen aantallen en gewogen percentages gepresenteerd.

7.9 Samenvatting

Seksueel geweld en seksuele grensoverschrijding komen veel voor. Ruim een vijfde van de vrouwen en 6% van de mannen heeft weleens tegen hun wil penetratie (oraal, anaal of vaginaal) of manuele seks (aftrekken of vingeren) meegemaakt en/of is gedwongen om seksuele dingen te doen die ze niet wilden (seksueel geweld). Een veel hoger percentage, namelijk ruim de helft van de vrouwen en bijna een vijfde van de mannen, is (ook) weleens gezoend of seksueel aangeraakt tegen hun wil (seksuele grensoverschrijding). Vijf procent van de vrouwen en 2% van de mannen heeft seksueel geweld meegemaakt voor hun 12^e jaar. Elf procent van de vrouwen heeft ooit geslachtsgemeenschap tegen haar wil gehad, tegenover 1% van de mannen. Deze cijfers verschillen niet wezenlijk van onze eerdere onderzoeken naar de prevalentie van seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld. Dat is ook niet zo verwonderlijk, omdat we naar levensloopprevalentie vragen. Deze cijfers maken wel duidelijk dat seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld nog steeds grote problemen zijn, waar vooral vrouwen mee te maken krijgen.

Seksueel geweld kan iedereen treffen, maar er zijn groepen die een groter risico lopen. Dit geldt voor vrouwen, maar ook voor mensen met negatieve jeugdervaringen. Ook eerdere ervaringen met seksueel geweld zijn een risicofactor; bijna een kwart van de mannen en bijna de helft van de vrouwen die seksueel geweld hebben meegemaakt, maken dit later in hun leven nog een keer mee (revictimisatie). Nare ervaringen maken dus kwetsbaar. Tenslotte is middelengebruik een risicofactor; bij 31% van de vrouwen en 23% van de mannen was er tijdens het meemaken van seksueel geweld alcohol of drugs in het spel, bij het slachtoffer en/of de pleger.

Het meemaken van seksueel geweld heeft bij een aanzienlijk deel van de slachtoffers ingrijpende gevolgen. Bijna de helft van de mannen en meer dan de helft van de vrouwen geeft aan dat ze klachten of problemen hebben als gevolg van de ervaring met seksueel geweld. Het gaat hierbij vooral over psychische, seksuele en relationele problemen. Gezien de omvang van het probleem en de gevolgen die het voor de slachtoffers heeft, is preventie van seksueel geweld en seksuele grensoverschrijding van het grootste belang.